

Valsts robežsardzes jaunākā virsnieka profesijas standarts

1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – Valsts robežsardzes jaunākais virsnieks.
2. Profesijas kods – 3355 28.

2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – ceturtais profesionālās kvalifikācijas līmenis.
2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
 - Valsts robežsardzes jaunākais virsnieks pilda dienesta pienākumus Valsts robežsardzē, organizē un vada robežuzraudzību un robežpārbaudes, kā arī organizē un veic ārzemnieku ieceļošanas, uzturēšanās, izceļošanas un tranzīta noteikumu ievērošanas kontroli.

3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja pārzināt situāciju uz valsts robežas un imigrācijas jomā, veicot nepieciešamās informācijas ieguvi, analīzi, apstrādi un apmaiņu.
2. Spēja pieņemt lēmumus valsts robežas, valsts robežas joslas, pierobežas joslas, pierobežas un robežšķērsošanas vietas režīma nodrošināšanai.
3. Spēja vadīt un kontrolēt robežpārbaudes, robežuzraudzības un imigrācijas kontroles uzdevumu savlaicīgu un precīzu izpildi.
 - Spēja optimāli plānot personālu, tehniskos līdzekļus, bruņojumu, transportlīdzekļus, dienesta suņus robežpārbaudes, robežuzraudzības un imigrācijas kontroles uzdevumu izpildei.
5. Spēja veikt riska analīzi.
6. Spēja analizēt robežpārbaudes un robežuzraudzības uzdevumu izpildes apstākļus.

7. Spēja nodrošināt dokumentu kvalitatīvu pārbaudi, atklāt to viltojumus, izmantojot robežkontroles un imigrācijas kontroles līdzekļus.

8. Spēja strādāt ar Valsts robezsardzē izmantojamajām informācijas sistēmām un nodrošināt datu ievadi un pārbaudi tajās.

9. Spēja nodrošināt un organizēt pārkāpēju atklāšanu, pārkāpēju un patvēruma meklētāju aizturēšanu, pārvietošanu apsardzes uzraudzībā, izmitināšanu un apsardzību.

10. Spēja organizēt personu, mantu, transportlīdzekļu apskati un aizliegto vielu, priekšmetu izņemšanu.

11. Spēja kvalitatīvi sagatavot un noformēt sarakstes, rīkojuma, dienesta un procesuālos dokumentus atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

12. Spēja atlasīt un apstrādāt nepieciešamo informāciju robežpārbaudes, robežuzraudzības un imigrācijas kontroles rezultātu apkopošanai.

13. Spēja organizēt un vadīt personālu ārkārtas situācijās, izņēmuma stāvoklī un kara laikā.

14. Spēja plānot, organizēt un nodrošināt ārzemnieku ieceļošanas, uzturēšanās, tranzīta un izceļošanas noteikumu kontroles pasākumus.

15. Spēja organizēt un nodrošināt personu profilēšanu, intervēšanu un identificēšanu.

16. Spēja savlaicīgi sagatavot lēmuma projektu par ārzemnieka piespiedu izraidīšanu no valsts un organizēt precīzu lēmuma izpildi.

17. Spēja organizēt un nodrošināt patvēruma meklētāja iesnieguma par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu pieņemšanu.

18. Spēja noformēt un izsniegt patvēruma meklētāja personas dokumentu.

19. Spēja nodrošināt personāla, tehnisko līdzekļu, bruņojuma, transportlīdzekļu, dienesta suņu efektīvu izmantošanu robežpārbaudes, robežuzraudzības un imigrācijas kontroles uzdevumu izpildē.

20. Spēja nodrošināt inženiertehniskā aprīkojuma apsekošanu, bruņojuma pārbaudi un uzturēšanu darba kārtībā.

21. Spēja nodrošināt un kontrolēt no tehniskajiem līdzekļiem iegūtās informācijas apstrādi, uzglabāšanu un lietošanu.

22. Spēja nodrošināt starptautisko un nacionālo tiesību aktu tiesiskuma un drošības jomā piemērošanu savas kompetences ietvaros.

23. Spēja nodrošināt personu tiesību un tiesisko interešu ievērošanu.

24. Spēja sadarboties ar juridiskām un fiziskām personām, kompetentām ārvalstu amatpersonām drošības un tiesiskuma jomā.

25. Spēja pildīt un nodrošināt profesionālās ētikas un vispārpieņemto uzvedības normu ievērošanu.

26. Spēja nodrošināt darba, vides aizsardzības un ugunsdrošības prasību ievērošanu.

27. Spēja prasmīgi vadīt padoto personālu un veidot pozitīvu psiholoģisko klimatu kolektīvā.

28. Spēja pārzināt padotā personāla personīgās īpašības un profesionālās kompetences.

29. Spēja organizēt un vadīt padotā personāla apmācību.

30. Spēja nodrošināt likumīgu pavēļu (rīkojumu) izpildi.

31. Spēja sniegt pirmo palīdzību.

32. Spēja sazināties valsts valodā un vismaz divās svešvalodās.

33. Spēja piedalīties struktūrvienības saimnieciskajos procesos un nodrošināt racionālu rīcību ar resursiem.

34. Spēja īstenot izglītojošus pasākumus pozitīvas valstiskās attieksmes veidošanai.

4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Piemērot normatīvos aktus robežkontroles, imigrācijas kontroles un patvēruma jomā.

2. Organizēt dokumentu pārbaudi un atklāt tajos iespējamus viltojumus.
3. Organizēt ārzemnieku ieceļošanas, uzturēšanās, tranzīta un izceļošanas noteikumu kontroles pasākumus.
4. Dot uzdevumus robežsargu norīkojumiem.
5. Veikt robežsargu norīkojuma instruktāžu.
6. Vadīt un kontrolēt uzdevumu savlaicīgu un precīzu izpildi.
7. Organizēt kvalitatīvu dokumentu pārbaudi robežšķērsošanas vietās.
8. Plānot un organizēt pārkāpēju meklēšanu un aizturēšanu.
9. Organizēt aizturēšanas protokola sastādīšanu, personas un mantu pārmeklēšanu un apskati.
10. Veikt pārrunas ar pārbaudāmajām personām.
11. Organizēt un veikt personas pārvietošanu apsardzes uzraudzībā, izmitināšanu un apsardzību.
12. Organizēt ārzemnieka piespiedu izraidīšanu.
13. Aizpildīt un noformēt dokumentus atbilstoši normatīvo aktu prasībām savas kompetences ietvaros.
14. Noformēt patvēruma meklētāja personas dokumentu.
15. Organizēt patvēruma meklētāja iesnieguma par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu pieņemšanu.
16. Strādāt ar informācijas sistēmām.
17. Izvēlēties optimālo personāla, dienesta suņu, tehnisko līdzekļu, transportlīdzekļu, inženiertehniskā aprīkojuma un bruņojuma izmantošanu.
18. Organizēt inženiertehniskā aprīkojuma un bruņojuma uzturēšanu darba kārtībā.
19. Noņemt pirkstu nospiedumus.

20. Fotografēt.
21. Vadīt transportlīdzekli.
22. Organizēt profesionālās ētikas un uzvedības normu ievērošanu.
23. Veidot lietišķu un pozitīvu psiholoģisko klimatu kolektīvā.
24. Strādāt patstāvīgi un komandā.
25. Apzināt mācību vajadzības, kā arī organizēt un vadīt mācības.
26. Izmantot iegūto informāciju robežpārbaudes un robežuzraudzības uzdevumu izpildei.
27. Iegūt, atlasīt, apstrādāt un sagatavot nepieciešamo informāciju.
28. Veikt riska analīzi.
29. Veikt informācijas apmaiņu ar sadarbības iestādēm.
30. Piemērot Eiropas Savienības tiesību aktus tiesiskuma un drošības jomā.
31. Organizēt un veikt personu tiesību un tiesisko interešu ievērošanu.
32. Plānot robežpārbaužu un robežuzraudzības resursus atkarībā no situācijas izmaiņām.
33. Novērtēt padotā personāla kompetences līmeni.
34. Prast publiski uzstāties, paust un aizstāvēt viedokli.
35. Noformēt valsts robežas kontroles uzdevumu.
36. Koncentrēt resursus iespējamo pārkāpumu virzienos.
37. Organizēt un nodrošināt valsts robežas, valsts robežas joslas, pierobežas joslas, pierobežas un robežšķērsošanas vietas režīma ievērošanu.
38. Sagatavot lēmuma projektu par ārzemnieka piespiedu izraidīšanu.

39. Organizēt dienesta gaitu reglamentējošo normatīvo aktu ievērošanu.
40. Plānot, organizēt izglītojošus pasākumus.
41. Novērtēt apstākļus un prognozēt iespējamo pārkāpēju darbību.
42. Organizēt darba, vides aizsardzības un ugunsdrošības noteikumu ievērošanu.
43. Organizēt un vadīt personālu ārkārtas situācijās, izņēmuma stāvoklī un kara laikā.
44. Pielietot saimniecisko procesu organizācijas un vadīšanas metodes.
45. Pārvaldīt valsts valodu.
46. Sniegt pirmo palīdzību,
47. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vismaz divās svešvalodās.
48. Pārvaldīt vismaz divas svešvalodas saziņas līmenī.

5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:
 - 1.1. politikas zinātnes pamatjautājumi;
 - 1.2. pasaules valstu ekonomiskās un sociālās ģeogrāfijas pamati;
 - 1.3. ekonomikas teorijas pamati.
2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:
 - 2.1. Valsts robežsardzei saistošie starpvalstu līgumi un starptautiskās konvencijas;
 - 2.2. Eiropas Savienības tiesību akti tiesiskuma un drošības jomā;
 - 2.3. konstitucionālās tiesības;
 - 2.4. personu tiesības un tiesiskās intereses;
 - 2.5. darba un sociālās tiesības;
 - 2.6. personālvadības pamati;
 - 2.7. administratīvās tiesības;
 - 2.8. krimināltiesības;

2.9. Valsts robežsardzē izmantojamo informācijas sistēmu raksturojums, izmantošanas iespējas un lietošanas nosacījumi;

2.10. pārkāpēju uzvedības īpatnību ārējās pazīmes;

2.11. kriminālistikas taktiskās metodes un tehniskie paņēmieni noziedzīgo nodarījumu atklāšanai un izmeklēšanai;

2.12. administratīvā procesa tiesības;

2.13. kriminālprocesa tiesības;

2.14. civilās aizsardzības pamati;

2.15. robežuzraudzības organizācija;

2.16. Valsts robežsardzes gaisa kuģu un kuģošanas līdzekļu izmantošanas nosacījumi;

2.17. struktūrvienību, kas veic imigrācijas kontroli, darbības organizācija;

2.18. cilvēktiesības;

2.19. tehnisko līdzekļu, inženiertehniskā aprīkojuma un bruņojuma tehniskie dati, parametri un ekspluatācijas noteikumi;

2.20. šaujamieroču uzbūve un darbības principi;

2.21. valsts robežas, robežas joslas, robežpārejas punkta, robežzīmju, robežgrāvju un robežstīgu uzturēšanas prasības;

2.22. bruņojuma aprites kārtība Valsts robežsardzē;

2.23. didaktikas pamatprincipi;

2.24. saskarsmes psiholoģija;

2.25. psiholoģisko tipu raksturīgākās īpašības;

2.26. pētnieciskā darba pamati;

2.27. saimniecisko procesu organizēšana un vadīšana.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

3.1. Valsts robežsardzes normatīvo aktu prasības;

3.2. normatīvo aktu prasības robežpārbaudes, robežuzraudzības, imigrācijas kontroles un patvēruma jomā;

3.3. Valsts robežas drošības un neaizskaramības nodrošināšana;

3.4. robežkontroles un imigrācijas kontroles dienesta organizācija;

3.5. dokumentu veidi, to aizsardzības elementi, iespējamo viltojumu pazīmes un to atklāšanas metodes;

3.6. personu profilēšanas, intervēšanas un identificēšanas metodika;

3.7. profesionālie termini valsts valodā un vismaz divās svešvalodās;

3.8. personu, transportlīdzekļu un priekšmetu identificēšanas un aizturēšanas kārtība;

3.9. pārmeklēšanas, apskates un aizturēšanas metodes un taktika;

3.10. fiziskā spēka, speciālo līdzekļu, speciālo cīņas paņēmienu un šaujamieroču lietošana un dienesta suņu izmantošana;

3.11. pirmā palīdzība;

3.12. militārā taktika kājnieku vada komandiera līmenī;

- 3.13. topogrāfija robežuzraudzībā;
- 3.14. Valsts robežas, valsts robežas joslas, pierobežas joslas, pierobežas un robežšķērsošanas vietas režīma noteikumi;
- 3.15. rīcība ārkārtas situācijās, izņēmuma stāvoklī un kara laikā;
- 3.16. ārzemnieka ieceļošanas, uzturēšanās, tranzīta un izceļošanas noteikumu kontroles kārtība;
- 3.17. pārvietošanas apsardzes uzraudzībā, izmitināšanas un apsardzības kārtība;
- 3.18. ārzemnieka piespiedu izraidīšanas nosacījumi un specifika;
- 3.19. riska analīzes sistēma;
- 3.20. dienesta organizācija robežšķērsošanas vietās;
- 3.21. robežsargu norīkojumu plānošana;
- 3.22. tehnisko līdzekļu izmantošanas iespējas informācijas iegūšanā, apstrādē, uzglabāšanā un lietošanā;
- 3.23. patvēruma procedūra;
- 3.24. dienesta un procesuālo dokumentu noformēšanas kārtība;
- 3.25. dienesta gaitu reglamentējošie normatīvie akti;
- 3.26. profesionālās ētikas un uzvedības normas;
- 3.27. sabiedrības kultūras normas;
- 3.28. darba aizsardzība, ugunsdrošības noteikumi;
- 3.29. vides aizsardzība;
- 3.30. publiskās runas pamati un tehnika;
- 3.31. ierindas noteikumi;
- 3.32. fiziskās sagatavotības prasības;
- 3.33. šaušanas nodarbību organizēšana;
- 3.34. Valsts robežsardzes amatpersonas un darbinieka Ētikas kodekss;
- 3.35. valsts valoda;
- 3.36. vismaz divas svešvalodas saziņas līmenī;
- 3.37. darba tiesiskās attiecības.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
<p>1. Robežpārbaudes organizēšana.</p>	<p>1.1.pārzināt situāciju uz valsts robežas; 1.2.analizēt robežpārbaudes uzdevumu izpildes apstākļus; 1.3.veikt un izmantot riska analīzi; 1.4.plānot personālu un tehniskās iekārtas robežpārbaudes uzdevumu izpildei; 1.5.vadīt un kontrolēt robežpārbaudes uzdevumu izpildi; 1.6.pieņemt lēmumus valsts robežas un robežšķērsošanas vietas režīma nodrošināšanai; 1.7.nodrošināt dokumentu pārbaudi un atklāt to viltojumus; 1.8.nodrošināt datu ievadi un pārbaudi informācijas sistēmās; 1.9.nodrošināt pārkāpēju atklāšanu un aizturēšanu; 1.10.aizpildīt un noformēt dienesta un procesuālos dokumentus; 1.11.apkopot robežpārbaudes rezultātus; 1.12.vadīt personālu ārkārtas situācijās.</p>
<p>2. Robežuzraudzības organizēšana.</p>	<p>2.1.pārzināt situāciju uz valsts robežas; 2.2.analizēt robežuzraudzības uzdevumu izpildes apstākļus; 2.3.veikt un izmantot riska analīzi; 2.4.plānot personālu un tehniskās iekārtas robežuzraudzības uzdevumu izpildei; 2.5.vadīt un kontrolēt robežuzraudzības uzdevumu izpildi; 2.6.pieņemt lēmumus valsts robežas joslas, pierobežas joslas un pierobežas režīma nodrošināšanai; 2.7.nodrošināt datu ievadi un pārbaudi informācijas sistēmās; 2.8.nodrošināt pārkāpēju atklāšanu un aizturēšanu; 2.9.aizpildīt un noformēt dienesta un procesuālos dokumentus; 2.10.apkopot robežuzraudzības rezultātus; 2.11.vadīt personālu ārkārtas situācijās, izņēmuma stāvoklī un kara laikā.</p>

<p>3. Imigrācijas kontroles organizēšana.</p>	<p>3.1.pārzināt situāciju nelegālās migrācijas jomā; 3.2.nodrošināt ārzemnieku ieceļošanas, uzturēšanās, tranzīta un izceļošanas noteikumu kontroli; 3.3.nodrošināt imigrācijas kontroles uzdevumu izpildi; 3.4.nodrošināt personu profilēšanu, intervēšanu un identificēšanu; 3.5.nodrošināt pārkāpēju aizturēšanu, pārvietošanu apsardzes uzraudzībā, izmitināšanu un apsardzību; 3.6.nodrošināt lēmuma par ārzemnieku piespiedu izraidīšanu no valsts izpildi; 3.7.nodrošināt datu ievadi un pārbaudi informācijas sistēmās; 3.8.aizpildīt un noformēt dienesta un procesuālos dokumentus; 3.9.apkopot un analizēt imigrācijas kontroles rezultātus.</p>
<p>4. Patvēruma procedūru veikšana.</p>	<p>4.1.nodrošināt patvēruma meklētāja iesnieguma par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu pieņemšanu; 4.2.nodrošināt patvēruma meklētāja un viņa mantu apskati; 4.3.intervēt un identificēt patvēruma meklētāju. 4.4.nodrošināt patvēruma meklētāja aizturēšanu, pārvietošanu apsardzes uzraudzībā, izmitināšanu un apsardzību; 4.5.nodrošināt patvēruma meklētāja datu ievadi un pārbaudi informācijas sistēmās; 4.6.izsniegt patvēruma meklētāja personas dokumentu.</p>
<p>5. Tehnisko iekārtu, transportlīdzekļu, inženiertehniskā aprīkojuma un bruņojuma lietošanas organizēšana.</p>	<p>5.1.izvēlēties un plānot transportlīdzekļus, tehniskās iekārtas un bruņojumu atbilstoši dienesta uzdevumam; 5.2.nodrošināt inženiertehniskā aprīkojuma, bruņojuma apsekošanu un uzturēšanu darba kārtībā; 5.3.nodrošināt tehnisko iekārtu un bruņojuma atbilstošu ekspluatāciju; 5.4.nodrošināt un kontrolēt iegūtas informācijas apstrādi, uzglabāšanu un lietošanu.</p>

6. Valsts robežsardzes darbību reglamentējošo normatīvo aktu ievērošana.	6.1.nodrošināt eiropas savienības tiesību aktu tiesiskuma un drošības jomā izpildi; 6.2.nodrošināt normatīvo aktu robežkontroles, imigrācijas kontroles un patvēruma jomā izpildi; 6.3.nodrošināt personu tiesību un tiesisko interešu ievērošanu; 6.4.sadarboties ar juridiskajām un fiziskajām personām, kompetentām ārvalstu amatpersonām; 6.5.gatavot sarakstes, rīkojuma un procesuālos dokumentus; 6.6.nodrošināt dienesta gaitu reglamentējošo normatīvo aktu izpildi; 6.7.nodrošināt profesionālās ētikas un uzvedības normu ievērošanu; 6.8.nodrošināt darba aizsardzības un ugunsdrošības prasību ievērošanu.
7. Personāla vadīšana un resursu pārvaldīšana.	7.1.vadīt padoto personālu; 7.2.pārzināt padotā personāla personīgās īpašības un profesionālās kompetences; 7.3.plānot un vadīt padotā personāla apmācību; 7.4.izvērtēt padotā personāla dienesta rezultātus; 7.5.nodrošināt pavēļu un rīkojumu izpildi; 7.6.nodrošināt saimniecisku rīcību ar resursiem. 7.7.piedalīties struktūrvienības saimnieciskajos procesos; 7.8.īstenot izglītojošus pasākumus valstiskās attieksmes veidošanai.

Valsts robežsardzes jaunākā virsnieka profesijas standarta izstrādes darba grupa:

- Andris Āboliņš – Valsts robežsardzes koledžas direktora vietnieks mācību darbā, pulkvedis (darba grupas vadītājs);
- Lilita Gorbunova – Valsts robežsardzes Rīgas pārvaldes priekšnieka vietiece imigrācijas jautājumos, pulkvežleitnante;
- Aivars Bulis – Valsts robežsardzes koledžas Robežsardzes un imigrācijas dienestu priekšmetu katedras lektors, pulkvežleitnants;
- Elmārs Rudovičs – Valsts robežsardzes Daugavpils pārvaldes Personāla vadības dienesta priekšnieks, majors;

- Daiga Kupcāne – Valsts robežsardzes koledžas Studiju nodaļas vadītāja, majore;
- Ivars Čerņavskis – Valsts robežsardzes Ludzas pārvaldes Robežkontroles dienesta galvenais inspektors, kapteinis;
- Jurijs Skorodihins – Valsts robežsardzes koledžas Robežsardzes un imigrācijas dienestu priekšmetu katedras asistents, kapteinis;
- Antoņina Gajevska – Valsts robežsardzes koledžas Studiju nodaļas galvenā inspektore, kapteine;
- Sandra Keiša – Valsts robežsardzes Galvenās pārvaldes Administratīvas pārvaldes Struktūrvienību darba kordinācijas dienesta galvenā inspektore, virsleitnante.

Konsultanti:

- Mariks Petrušins – Valsts robežsardzes Galvenā pārvalde, Robežapsardzības pārvaldes priekšnieks, pulkvedis;
- Agnis Višņevskis – Valsts robežsardzes Galvenā pārvalde, Ārzemnieku kontroles un uzraudzības dienesta priekšnieks, kapteinis.

Valsts robežsardzes jaunākā virsnieka profesijas standarta eksperti:

- I.Pētersone – Iekšlietu ministrijas valsts sekretāre;
- Ē.Ivanovs – Valsts robežsardzes valsts robežsardzes priekšnieka pienākumu izpildītājs ģenerālis.